

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/5147,Konferencja-naukowa-Zbrodnie-niemieckie-we-wrzesniu-pazdzierniku-1939-r-nad-gorna-prosna.html>
11.04.2026, 21:55

Konferencja naukowa „Zbrodnie niemieckie we wrześniu-październiku 1939 r. nad górna Prosną” - Wieruszów, 2 września 2010

02.09.2010

W dniu 2 września br., staraniem samorządu powiatu wieruszowskiego oraz Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Łodzi, w ramach powiatowych uroczystości 71. rocznicy wybuchu II wojny światowej, odbyła się konferencja naukowa pt. „Zbrodnie niemieckie we wrześniu-październiku 1939 r. nad górna Prosną”.

Konferencję, która zgromadziła na sali Wieruszowskiego Domu Kultury ponad 130 osób (z czego blisko połowę stanowili uczniowie), otworzył Andrzej Szymanek, starosta wieruszowski. Młodzież z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Stanisława Staszica w Wieruszowie zaprezentowała część artystyczną. Marek Drużka, dyrektor Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Łodzi, wprowadził zebranych w zagadnienia będące tematem konferencji. Nastąpiła część merytoryczna, w ramach której wygłoszono następujące referaty:

- „Pogranicze w ogniu - incydent na granicy polsko-niemieckiej w przededniu II wojny światowej” - dr Janusz Wróbel (OBEP IPN w Łodzi),
- „Niemieckie przygotowania do wojny w wieluńskim pasie granicznym w 1939 r.” - Jan Książek (dyrektor Muzeum Ziemi Wieluńskiej),
- „Pogranicze śląsko-wielkopolskie w przededniu II wojny światowej (wybrane problemy)” - Henryk Tyszkiewicz (Towarzystwo Ziemi Kępińskiej),
- „Zbrodnie niemieckie we wrześniu 1939 r. w Wyszanowie, Torzeńcu i w Wieruszowie w świetle zeznań polskich świadków i dokumentów niemieckich” - Antoni Galiński (Oddział IPN w Łodzi),
- „Wrzesień 1939 roku w gminie Rudniki” - ks. Krzysztof Błaszkiwicz (proboszcz parafii rzym.-kat. w Rudnikach)

Obrady poprowadziła i podsumowała dr Joanna Żelazko, p.o. naczelnika Oddziałowego Biura Edukacji Publicznej IPN w Łodzi.

Na zakończenie uroczystości delegacja starostwa powiatowego ze starostą Andrzejem Szymankiem i Instytutu Pamięci Narodowej z dyrektorem Markiem Drużką złożyła w Wyszanowie kwiaty pod pomnikiem ofiar pacyfikacji, która miała miejsce w Wyszanowie, Torzeńcu i Mikorzynie, a także zapaliła znicze na cmentarzu w Wyszanowie, na którym znajdują się zbiorowe mogiły ofiar tych zbrodni.

Konferencja była kolejnym przykładem współpracy Instytutu Pamięci Narodowej z samorządami regionu łódzkiego w zakresie odkrywania i popularyzowania najnowszej historii Polski. Podobne konferencje organizowane były w Wieluniu, Złoczewie i Kępnie (tam sesja zaowocowała publikacją). Podjęcie tematu zbrodni niemieckich we wrześniu-październiku 1939 r. wydaje się być szczególnie istotnie ze względu na fakt, iż dokonywali ich żołnierze Wehrmachtu, którzy w niemieckiej pamięci historycznej zapisali się jako ci, którzy walczyli przestrzegając prawa wojennego i z szacunkiem dla przeciwnika, zaś zbrodnie wojenne popełniali jedynie członkowie

SS i funkcjonariusze formacji policyjnych. Tymczasem armia niemiecka od pierwszego dnia wojny prowadziła działania z pogardą dla międzynarodowych konwencji, a żołnierze Wehrmachtu dopuszczali się licznych przestępstw na jeńcach wojennych i ludności cywilnej, również na terenie powiatu wierszowskiego. Referenci przedstawili przykłady zbrodni, za które bezspornie odpowiedzialni są żołnierze niemieccy. Zwraca uwagę fakt, że śledztwa prowadzone przez wiele lat przez pracowników Oddziałowej Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, w toku których gromadzono setki relacji świadków, identyfikowano ofiary i starano się zidentyfikować sprawców, choćby określając ich przynależność do poszczególnych jednostek Wehrmachtu, przekazywane do dalszego prowadzenia prokuratorom niemieckim, były umarzane. Zachowanie pamięci o ofiarach tych zbrodni jest dziś tym bardziej naszym obowiązkiem.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

foto #1

foto #4